
Streszczenia / Резюме / Abstracts

Jan Czaja

W cieniu Afganistanu.

Kilka uwag o bezpieczeństwie Polski w I dekadzie XXI wieku

Po upadku komunizmu i zakończeniu zimnej wojny wydawało się, że świat na trwałe wchodzi w okres stabilizacji, pokoju i współpracy. Szybko jednak okazało się, że świat narastającej globalizacji ma różne oblicza, także negatywne, co rzutuje na prawie każdą sferę życia, także na bezpieczeństwo. Spadło co prawda zagrożenie nuklearne, ale pojawiły się nowe zagrożenia oraz nasiliły te, które przedtem przesłonięte były rywalizacją Wschód – Zachód. Chodzi głównie o konflikty etniczno-religijne, kulturowe i cywilizacyjne, w tym rozlewające się konflikty wewnętrzne w państwach słabych i upadłych, proliferację broni masowego rażenia, niebezpieczne ambicje państw dyktatorskich.

Ogromny wpływ na ład międzynarodowy i bezpieczeństwo miały zamachy 11 września 2001. Zmieniły one percepcję zagrożeń dla bezpieczeństwa. Terroryzm uznany został za największe zagrożenie dla bezpieczeństwa, a ogłoszona przez prezydenta Busha walka z terroryzmem doprowadziła Stany Zjednoczone i prawie cały Zachód do zaangażowania w dwie wojny: w Iraku i w Afganistanie. O ile interwencję w Afganistanie i obalenie reżimu Talibów można uznać za swoiste prawo do samoobrony Stanów Zjednoczonych (a właściwie po uruchomieniu art. 5 traktatu waszyngtońskiego za sprawę całego NATO), bo Al-Kaida, która była organizatorem zamachów 11 września, za przyzwoleniem tego reżimu była na stałe zainstalowana w tym kraju, to już interwencja w Iraku miała wątpliwe podstawy prawne, a właściwie była ona jednostronną decyzją USA, podjętą mimo protestów połowy sojuszników NATO. To co nastąpiło potem, w ramach wojny z terroryzmem, przekształciło się w totalny chaos, przypominający wojnę domową, w Iraku obecnie wygasającą, w Afganistanie zaś, już w warunkach obecności tam Międzynarodowych Sił Wsparcia Bezpieczeństwa (ISAF), coraz bardziej nasilającą się. W ostatnich dwóch latach warunki bezpieczeństwa w Afganistanie, za które w praktyce, w ramach ISAF, odpowiedzialne jest NATO, gwałtownie się pogorszyły. Gwałtownie wzrosła liczba zamachów terrorystycznych, a talibowie odzyskują pozycje, kontrolując już prawie 40% obszaru Afganistanu.

Sytuacja w Afganistanie i odpowiedzialność NATO za bezpieczeństwo tego kraju budzi ogromne zaniepokojenie przywódców państw natowskich oraz kierownictwa sojuszu. Staje się to również jednym z centralnych problemów nowej administracji waszyngtońskiej. Trwające już siedem lat i rosnące zaangażowanie NATO i sił koali-

cyjnych w Afganistanie, pionierskie w ramach misji *out of area*, mimo zaangażowania ok. 64 tysięcy żołnierzy, sprzętu i idących w miliardy dolarów kosztów operacji nie przynosi jak dotąd, oczekiwanych rezultatów. Dlatego też przygotowana i realizowana jest nowa strategia obecności USA i NATO w Afganistanie.

Zaangażowanie NATO w Afganistanie często interpretowane jest jako swoisty test dla Sojuszu, jako wyraz rosnącej odpowiedzialności za bezpieczeństwo globalne, w tym za zwalczanie nowych zagrożeń, takich jak terroryzm, których eskalacja jest także ubocznym skutkiem globalizacji. Autor nie w pełni podziela te opinie, choć niewątpliwie obecność NATO w Afganistanie jest ważną i trudną próbą dla Sojuszu, w tym także dla Polski ze względu na rosnące zaangażowanie sił zbrojnych naszego kraju w tę operację. Sprawa udziału NATO jednak rzutuje na stan bezpieczeństwa międzynarodowego, eskaluje napięcia i budzi negatywne emocje cywilizacyjno-kulturowe, utrudnia walkę z terroryzmem, kładzie się cieniem na i tak niejasny obraz sytuacji na Bliskim i Środkowym Wschodzie. Na wiele spraw z zakresu bezpieczeństwa globalnego i regionalnego, w tym narodowego poszczególnych krajów (choćby USA), patrzy się przez pryzmat Afganistanu.

In the shadow of Afghanistan.

Some remarks about the security in the first decade of the 21st century

When the cold war ended, after the collapse of communism and when finally the Soviet Union disintegrated, there was a widespread feeling through the world that at long last universal peace had descended on earth. The fear of war in which weapons of mass destruction would be used had vanished. Today's world is a vastly different place. It is a world of globalization, which has both good and bad sides. This inexorable process has extended the opportunities of worldwide interchange. But this same globalization process and associated technology have also brought major new threats and intensified existing ones. The threats we face are seamless, running across the boundaries of defence, foreign affairs, domestic and social life. It has left nations and peoples ever more vulnerable to phenomena ranging from international crime and terrorism through to cyber-attacks, health pandemics, energy politics, resource shortages and financial crisis. We are facing the problem of failed states, WMD proliferations, rough countries challenges.

We all have to agree that it was a great impact of 9/11 terrorist hijackers and attacks on security. The perception of international security threats has changed. Terrorism has been recognized as the biggest threat for security. The war on terrorism, declared by George W. Bush, has engaged United States and almost the whole West in two wars: in Iraq and in Afghanistan. As far as Afghanistan case is concerned, one has to recognize the legitimacy of American intervention (as did the UN Security Council), as U.S. had the right to self-defence after Al-Qaeda attacks, operating from Afghan territory. In the case of intervention in Iraq there are far going doubts about its legitimacy. The result was not only the overthrow of both regimes, of Saddam Hussein in Iraq and Taliban in Afghanistan, but a real mess – if not a civil war – in Iraq. Today, after seven years, the security situation in Iraq has much improved, but in Afghanistan there is ongoing process of violence escalation. In the last years the conditions of security in Afghanistan, for keeping which responsible is ISAF (and practically NATO, being a core of ISAF), has dramatically deteriorated. The number of terrorist attacks has enormously increased and Taliban have regained the control over 40% of Afghan territory.

The security situation in Afghanistan and NATO's responsibility for that is the reason of deep concern for both the leaders of NATO member states and Alliance itself. The new American administration has made the conflict a policy priority. President Obama announced a new strategy for Afghanistan, including the decision to commit an additional 30 000 U.S. military forces to address the conflict.

NATO's engagement in Afghanistan is treated as a kind of test for Alliance and a confirmation of NATO's rising responsibility for global security, opening new *out of area* alliance missions. It is also important for Poland, taking in consideration the rising number of Polish troops in Afghanistan. Many questions of global and regional [Middle East] security are treated in the framework of Afghanistan case.

В тени Афганистана.

Несколько замечаний о безопасности Польши в первой декаде XXI века

Многие считали, что после падения коммунизма и окончания холодной войны, мир входит в период стабилизации, мира и сотрудничества. Однако вскоре оказалось, что в эпоху глобализации мир имеет разные облики, в том числе негативные, что отражается почти на каждой сфере жизни, в том числе и на безопасности. Хотя и уменьшилась ядерная угроза, но появились новые угрозы, а также усилились те, которые ранее, в связи с соперничеством Востока и Запада, находились на втором плане. Главным образом здесь необходимо иметь ввиду этническо-религиозные, культурные и цивилизационные конфликты, в том числе, внутренние конфликты в слабых и распавшихся государствах, распространение оружия массового уничтожения, опасные шаги диктаторских государств.

Огромное влияние на международный порядок и безопасность оказали террористические акты 11 сентября 2001 года. Они полностью изменили восприятие угроз безопасности. Терроризм был признан самой большой угрозой безопасности, а провозглашенная президентом Бушем война с терроризмом вовлекла Соединённые Штаты и почти весь Запад в ведение двух войн: в Ираке и в Афганистане. Если интервенцию в Афганистане и свержение режима талибов еще можно признать своеобразным правом на самозащиту Соединённых Штатов (а имея ввиду 5 статью Вашингтонского договора делом всего НАТО), поскольку Аль-Каида, ответственная за организацию терактов 11 сентября, с согласия режима талибов имела постоянные базы в этой стране, то интервенция в Ираке имела очень слабые юридические основания и в действительности она была односторонним решением США, принятым вопреки протестам половины союзников НАТО. То, что произошло в рамках войны с терроризмом, позже превратилось в тотальный хаос, приведший к ослабевающей гражданской войне в Ираке, и усиливающейся войне в Афганистане, происходящей в условиях присутствия там Международных сил содействия безопасности (ISAF). В последние два года безопасность в Афганистане, за которую в действительности в рамках ISAF, несет ответственность НАТО, сильно ухудшилась. Возросло количество террористических актов, а талибы контролируют уже почти 40% территории Афганистана.

Ситуация в Афганистане и ответственность НАТО за безопасность этой страны, вызывает огромное беспокойство глав государств членов НАТО, руководства союза, а также становится одной из главных проблем новой американской администрации. Продолжающееся уже семь лет и растущее присутствие НАТО и коалиционных сил в Афганистане, не взирая на контингент численнос-

тью около 64 тысяч солдат, современную технику и исчисляющуюся в миллиардах долларов стоимость операции, пока не принесло ожидаемых результатов. В связи с чем, подготавливается и реализуется новая стратегия присутствия США и НАТО в Афганистане.

Действия НАТО в Афганистане часто интерпретированы как своеобразный тест для союза, как проявление растущей ответственности за глобальную безопасность, в том числе за борьбу с новыми угрозами, такими как терроризм, эскалация которого в какой-то степени является побочным следствием глобализации. Автор не полностью разделяет такое мнение, хотя, несомненно, присутствие НАТО в Афганистане – это важное и тяжелое испытание для союза, в том числе также для Польши, ввиду возрастающего присутствия вооружённых сил Польши в этой операции. Вопрос участия в операции НАТО, хотим мы этого или нет, отражается на состоянии международной безопасности, вызывает напряжения и отрицательные цивилизационно-культурные эмоции, затрудняет борьбу с терроризмом, оказывает влияние на и так непростую ситуацию на Ближнем и Среднем Востоке. На многие вопросы в сфере глобальной и региональной безопасности, в том числе и национальной, отдельных стран (даже США), нужно смотреть сквозь призму Афганистана.

Michał Jaworski

Ewolucja ugrupowań terrorystycznych

Artykuł analizuje ewolucję ugrupowań terrorystycznych, począwszy od organizacji zależnych od sponsorów, aż do złożonych, niezależnych podmiotów przejmujących wybrane funkcje i zadania państwa. Autor podaje przykład m.in. Organizacji Wyzwolenia Palestyny, jednej z najbardziej znanych organizacji terrorystycznych, a także Irlandzkiej Armii Republikańskiej, ETA oraz Al-Kaidy. Opisane potężne ugrupowania terrorystyczne są samodzielne, sprawnie zorganizowane ekonomicznie oraz zinstytucjonalizowane. Ich działalność osiąga skalę globalną. Potrafią przejąć prawie całkowicie rolę państwa na przejętym przez siebie obszarze. W kontrolowanych przez nie gospodarkach często rozwijają się te dziedziny, które są istotne ze względu na prowadzoną przez terrorystyczne organizacje politykę.

The evolution of terrorist organisations

The article analyses the evolution of terrorist organisations, from groups depending on their sponsors to complex, independent subjects taking over chosen functions and tasks of a country. The author gives the example of the Palestine Liberation Organization (PLO), one of the best known terrorist organisations, as well as of the Irish Republican Army (IRA), Euskadi Ta Askatasuna (ETA) and Al-Qaeda. These powerful terrorist organisations are independent, economically well-organised and institutionalised. Their activity has reached the global scale. They are able to completely take over the role of a country on their territory. The economies controlled by them tend to develop the branches important for the policy of the given terrorist organisation.

Эволюция террористических формирований

В статье анализируется эволюция террористических формирований: начиная с организаций зависимых от спонсоров и заканчивая многоуровневыми, независимыми субъектами принимающими на себя некоторые функции и задачи государства. Автор приводит примеры таких формирований, как Организация освобождения Палестины – одна из самых больших террористических организаций, а также Ирландская республиканская армия, ЭТА и Аль-Каида. Описанные террористические формирования являются самостоятельными, хорошо экономически организованными и имеют разнообразные структуры. Их деятельность имеет глобальный масштаб. На занятом ими пространстве они способны почти полностью взять на себя роль государства. В контролируемых ими экономиках часто развиваются те отрасли, которые имеют существенное влияние на проводимую террористическими организациями политику.

Kazimierz Kraj

Narodowy Komitet Antyterrorystyczny instrumentem politycznego i militarnego zwalczania terroryzmu w Rosji

Autor zajął się problematyką zwalczania terroryzmu w Federacji Rosyjskiej. Poddał analizie dwie ustawy regulujące zwalczanie terroryzmu w Rosji. Pierwszą z nich była ustawa *O walce z terroryzmem* z 1998 r. Obowiązująca od 2006 roku ustawa nosi tytuł *O przeciwdziałaniu terroryzmowi*. Dekretem z lutego 2006 roku *O środkach przeciwdziałania terroryzmowi* prezydent Władimir Putin powołał do życia Narodowy Komitet Antyterrorystyczny, który wraz z powołanymi w podmiotach federacji komisjami antyterrorystycznymi odpowiada za formułowanie państwowej polityki w dziedzinie przeciwdziałania terroryzmowi. Komitet koordynuje działalność federalnych organów władzy wykonawczej, mającą na celu zwalczanie terroryzmu i opracowuje przedsięwzięcia, których celem jest przeciwdziałanie terroryzmowi, eliminacja przyczyn i warunków umożliwiających jego funkcjonowanie.

W artykule zostały również przedstawione dotychczasowe osiągnięcia i ułomności Narodowego Komitetu Antyterrorystycznego. Poznanie rozwiązań przyjętych w organizacji NKA i analiza jego bieżącej działalności pozwoli na zdobycie materiałów oraz informacji pomocnych w stworzeniu w Polsce efektywnego systemu zwalczania terroryzmu.

The National Anti-terrorist Committee as a political and military instrument of fighting terrorism in Russia

The author discusses the problem of fighting terrorism in the Russian Federation. He analysed two legal acts which regulate fighting terrorism in Russia. The first act was *About fight against terrorism* from the year 1998. The act valid from 2006 has a title *About preventing terrorism*. With the decree *Means to prevent terrorism* from February 2006, Vladimir Putin brought into being "The National Anti-terrorist Committee", which together with anti-terrorist commissions created in organisational

units of Russian Federation is responsible for shaping the national anti-terrorist policy. The Committee coordinates the actions of federal authorities aimed to fight terrorism. It works out tactics and means for fighting terrorism and eliminating causes and conditions which make terrorism possible.

In the article are presented the actual achievements as well as the imperfections of the National Committee. Information about the solutions used in organizing NAC and an analysis of its present activities will enable to get means and information helpful in creating in Poland an effective system of fighting terrorism.

Национальный Антитеррористический Комитет – инструмент политической и военной борьбы с терроризмом в России

Автор занялся проблематикой борьбы с терроризмом в Российской Федерации. Он подверг анализу два закона регулирующих борьбу с терроризмом в России. Первым из них был закон «О борьбе с терроризмом» от 1998 г. Второй – закон «О противодействии терроризму» – вступил в силу в 2006 г. Указом от февраля 2006 г. «О мерах по противодействию терроризму» президент Владимир Путин основал Национальный антитеррористический комитет, который вместе с созданными в субъектах федерации антитеррористическими комиссиями отвечает за формирование государственной политики в области противодействия терроризму. НАК координирует деятельность федеральных органов исполнительной власти направленных на борьбу с терроризмом. Комитет предпринимает шаги, целью которых является противодействие терроризму, элиминация причин и условий, делающих возможным его функционирование.

В статье указаны также достижения и ошибки в работе Национального антитеррористического комитета. Изучение организации работы НАК, анализ его текущей деятельности позволит приобрести материалы и данные, которые можно использовать для создания в Польше эффективной системы борьбы с терроризмом.

Wiktor M. Dokaszenko

Kadry związków zawodowych Ukrainy w kontekście idei przymusowej rotacji w drugiej połowie lat 50. i na początku lat 60. XX wieku

Badanie polityki kadrowej sowieckiego modelu totalitarnego ma duże znaczenie ze względu na możliwość prześledzenia sposobów jej prowadzenia przez partię rządzącą oraz zdolności związków zawodowych do przystosowania się do nowych warunków z zachowaniem podstawowych kierunków swojej działalności.

W artykule zostały przedstawione zagadnienia związane z polityką kadrową prowadzoną na Ukrainie w czasach „odwilży”, tj. po śmierci Stalina i dojściu do władzy Chruszczowa. W następstwie poczynań Chruszczowa i jego zwolenników zwiększył się udział społeczeństwa w działalności związków zawodowych, natomiast kierownictwo partii rządzącej zyskało większą kontrolę nad działalnością tychże związków. Podobny model został zastosowany przez władze centralne do zwiększenia kontroli nad strukturami regionalnymi partii.

*The members of trade unions in Ukraine
in the light of the compulsory rotation
in the second half of the 1950s to the beginning of the 1960s*

The research on staff policy of the Soviet totalitarian model is of a great importance as it is an opportunity to study the means of its implementation used by the ruling party, as well as the ability of trade unions to adapt to the changed conditions and retain the basic directions of their activity.

The article presents the issues relating to the staff policy in Ukraine in the times of the Thaw (after the death of Stalin, when Khrushchev came into power). As the result of the actions of Khrushchev and his supporters, the participation of the society in the activity of trade unions increased, and the leaders of the ruling party gained more control over the activity of the unions. A similar model was used by the state authorities in order to increase their control over the regional structures of the party.

*Кадры профсоюзов Украины в контексте идеи насильственной
ротации во второй половине 50-х – начале 60-х годов XX века*

Исследование кадровой политики советской тоталитарной модели имеет большое значение, ввиду возможности проанализировать способы её ведения правящей партией и умения профсоюзов приспособиться к новой обстановке, сохраняя при этом основные направления своей деятельности.

В статье рассмотрены вопросы, связанные с кадровой политикой проводимой в Украине во времена «оттепели», т.е. после смерти Сталина и прихода к власти Хрущева. Действия Хрущева и его сторонников привели к увеличению участия общества в деятельности профсоюзов, а вместе с тем руководство правящей партии увеличило контроль над деятельностью тех же профсоюзов. Похожая модель была применена центральными властями с целью усиления контроля над региональными структурами партии.

Grzegorz Ciechanowski

Polskie Kontyngenty Wojskowe pod flagą ONZ – zamknięty rozdział

W 2009 r. Polska zlikwidowała trzy kontyngenty w operacjach pokojowych ONZ: w Siłach Rozdzielająco-Obszerwacyjnych ONZ na Wzgórzach Golan (UNDOF), w Tymczasowych Siłach Zbrojnych Organizacji Narodów Zjednoczonych w Libanie (UNIFIL) oraz w Misji Organizacji Narodów Zjednoczonych w Republice Czadu i Republice Środkowoafrykańskiej (MINURCAT). Tym samym decyzją rządu nastąpiło zamknięcie jednego z najbardziej chlubnych rozdziałów polskiej działalności na rzecz utrzymania pokoju na świecie prowadzonej pod błękitną flagą ONZ. Artykuł przypomina krótką historię udziału oddziałów Wojska Polskiego w operacjach pokojowych ONZ.

Polish Army Contingents under the UN banner – a closed chapter

In 2009 Poland cancelled three contingents for the UN peacekeeping missions: in the United Nations Disengagement Observer Forces (UNDOF) on Golan Heights, the United Nations Interim Force in Lebanon (UNIFIL) and the United Nations Mission in the Central African Republic and Chad (MINURCA)). With this decision, the government closed one of the most praiseworthy chapters of the Polish activity for ensuring world peace, which was led under the blue flag of the UN. The article recollects the short history of the participation of the Polish Army in the peacekeeping missions of the UN.

Польские военные контингенты под флагом ООН – закрытая глава

В 2009 г. Польша ликвидировала три контингента в миротворческих операциях ООН: Силы ООН по наблюдению за разъединением на Голанских высотах (СООННР – UNDOF), во Временных силах Организации Объединенных Наций в Ливане (ВСООНЛ – UNIFIL), а также в Миссии Организации Объединенных Наций в Центральноафриканской Республике и Чаде (МИНУРКАТ – MINURCAT). Тем самым решением правительства была закрыта одна из самых важных глав польской деятельности по поддержанию мира, проводимой под голубым флагом ООН. В статье кратко описана история участия Войска Польского в миротворческих операциях ООН.

Jerzy Stańczyk

Konceptualizacja kategorii bezpieczeństwa w perspektywie wzrostu znaczenia tożsamości kulturowych

Artykuł okazuje, jak bardzo rozszerzony został zakres badań nad bezpieczeństwem, zarówno w wymiarze podmiotowym (uwzględniając inne podmioty niż państwa, w tym jednostki ludzkie), jak również w wymiarze przedmiotowym. Wyrazem tego jest fakt przeniesienia akcentu z wojskowo-politycznej płaszczyzny bezpieczeństwa na inne płaszczyzny, w tym na kulturową i humanitarną. O kulturowych wyzwaniach i zagrożeniach, ale także szansach dla bezpieczeństwa, mówi się zwłaszcza po zakończeniu „zimnej wojny”. Dokonane wówczas zwiększenie bezpieczeństwa militarnego i politycznego ułatwiło otwarcie na wymianę międzynarodową, w tym także kulturalną. Upowszechnienie zachodniego modelu demokracji liberalnej, wraz z zasadami wolnego rynku oraz ochroną praw i wolności człowieka, ułatwiło przy tym procesy komunikowania międzynarodowego oraz wpłynęło na zwiększenie współzależności i internacjonalizacji. Wbrew tym pozytywnym, wolnościowym zmianom, świat stoi jednak w obliczu wyzwań będących pochodną postępu cywilizacyjnego, który w procesach globalizacji i uniwersalizacji często wpływa na powstawanie negatywnych zjawisk uniformizacji kultury czy likwidowania odrębności kulturowych. Rozpatrywane tu bezpieczeństwo kulturowe i kultura bezpieczeństwa zyskują duże znaczenie zwłaszcza w dostrzeganej konieczności umacniania

tożsamości kulturowych społeczeństw uczestniczących we współczesnych wielkich procesach międzynarodowych, jak integracja czy globalizacja. Owo znaczenie tożsamości staje się współcześnie niekiedy już ważniejsze od dotychczasowego prymatu ochrony suwerenności państwowej. Założyć więc można, że uwzględnienie w studiach nad bezpieczeństwem kwestii kulturowych przyczynia się do pełniejszego wyjaśnienia uwarunkowań i mechanizmów zarówno polityki zagranicznej, jak i polityki bezpieczeństwa państw oraz wyjaśnienia zasad funkcjonowania systemu międzynarodowego.

The conceptualisation of the category of security in the scope of the increasing importance of cultural identity

The article points out the significant increase of the scope of studies on security, in both subject (including subjects other than countries, e.g. individuals) and object level. It can be shown by the shift of the emphasis from the military and political level of security on other levels, including the cultural and humanitarian ones. The discussion on the cultural challenges and threats, as well as the opportunities for security, has increased especially since the end of the Cold War. The increase of the military and political security, which took place at that time, facilitated opening for the international, including cultural, exchange. The spreading of the Western model of a liberal democracy, together with the free market rules and the protection of human rights and freedoms, made easier the process of international communication and strengthened the interdependence and internationalisation. In spite of these positive, freedom-oriented changes, however, the world is now facing challenges caused by the cultural progress, which in the process of globalisation and universalisation often results in negative phenomena such as the uniformisation of culture or the fading of cultural differences. The cultural security and the culture of safety, considered in this article, gain importance especially in the light of the visible need to strengthen the cultural identity of societies participating in the big international processes, which are taking place today, such as integration and globalisation. This importance of the cultural identity is now becoming even greater than the priority of protecting the sovereignty of countries. We can therefore assume that taking the cultural issues into consideration in the studies on security can contribute to a fuller understanding of the conditionings and mechanisms of both international politics and the principles of operation of the international system.

Концептуализация категории безопасности в перспективе роста значения культурной идентичности

В статье показано, как сильно расширилась сфера исследований проблем безопасности, ее субъектов (учитываются другие субъекты нежеле государства, в том числе и человек) и предметов. Проявлением этого есть факт переноса акцента с военно-политической сферы безопасности на другие сферы, в том числе на культурную и гуманитарную. На вызовы, угрозы и проявления культуры в деле безопасности, особое внимание начали уделять после окончания «холодной войны». Повышение военной и политической безопасности способствовало более широкому международному обмену, в том числе и культурному. Распространение западной модели либеральной демократии, развитие свободного рынка и охрана прав и свобод человека облегчило процессы международного

общения и повлияло на увеличение взаимозависимости и интернациональности. Вопреки этим положительным переменам, мир далее продолжает стоять перед лицом вызовов являющихся производной цивилизационного прогресса, который в процессах глобализации и универсализации часто влияет на возникновение отрицательных явлений униформизации культуры или ликвидации независимости культур. Рассмотрение в этой связи вопросов безопасности культуры и культура безопасности приобретают большое значение, особенно принимая во внимание факт необходимости укрепления культурной идентичности обществ участвующих в современных глобальных международных процессах, как напр., интеграции или глобализации. Значение идентичности в современных условиях иногда занимает более важное место, чем существующее до сих пор первенство охраны государственного суверенитета. Поэтому, можно выдвинуть предположение, что принятие во внимание в науке о безопасности культурных вопросов будет содействовать более полному пониманию условий и механизмов, как внешней политики, так и политики безопасности государств и помогут понять правила функционирования международного порядка.

Andrzej Żebrowski, Magdalena Mielus

Zagrożenia dla bezpieczeństwa informacji i wiedzy w organizacji

Podejmowanie decyzji ma ścisły związek z czynnościami, w trakcie których decydent zmuszony jest do wyboru określonych działań spośród wielu możliwych rozwiązań. Wybierając jedno z możliwych rozwiązań, powinien posiadać wiedzę na temat ryzyka wyboru, co z kolei wpływa na racjonalność wypracowanych i podjętych decyzji. Stan niepewności ma ścisły związek ze zdobytymi informacjami, co przekłada się na poziom wiedzy organizacji. Z uwagi na to, że nie ma uniwersalnych rozwiązań pozwalających na skuteczne realizowanie zadań, zarządzający zmuszeni są do zdobywania informacji pozwalających na swobodne poruszanie się w otoczeniu wewnętrznym i zewnętrznym organizacji. Ponadto zarządzający muszą mieć świadomość istnienia zagrożeń zarówno dla informacji, jak i wiedzy, gdzie pierwsza jest zasobem o znaczeniu strategicznym, co przekłada się na znaczenie wiedzy.

Threats for the security of information and knowledge in the organisation

Decision making is closely connected to actions, which force the decision-maker to choose certain actions from many possible ones. While choosing one of the possible solutions, the decision-maker should have a knowledge regarding the risks connected with the choice, which in turn influences the rationality of decisions being made. The state of insecurity is strictly connected with obtained information, which has an effect on the level of knowledge of the organisation. Due to lack of any universal solutions which would allow for an effective implementation of tasks, the management is forced to search for information which would allow to move freely in the internal and external environment of the organisation. Moreover, the management should be aware of the threats for both the information and the knowledge, where the first is a strategic mean influencing the importance of the knowledge.

Угрозы для безопасности информации и знаний в организации

Принимаемые решения имеют тесную связь с действиями, во время которых управленец вынужден выбрать определённые действия из числа множества других решений. Выбирая одно из возможных решений, руководитель должен осознавать риск выбора, что в свою очередь влияет на рационализм выбранных и принятых решений. Состояние нерешительности тесно связано с имеющейся информацией, что в свою очередь влияет на уровень осведомленности целой организации. Принимая во внимание тот факт, что не существует универсальных решений позволяющих эффективно решать поставленные задачи, управленцы вынуждены искать информацию, которая позволит свободно перемещаться внутри и вне организации. Кроме того, руководители должны осознавать существование угроз, как для информации, так и знаний имеющих стратегическое значение.

Jarosław Plichta

Czynniki wpływające na zaufanie w transakcjach wymiennych w świetle teorii kosztów transakcyjnych

Zaufanie jest koniecznym elementem długotrwałej relacji handlowej. Jest ono uwarunkowane szeregiem czynników, wynikających zarówno z posiadania podmiotów i przedmiotów podlegających wymianie handlowej, jak z okoliczności, w których transakcje są dokonywane. Ten problem będzie coraz częściej dotyczyć socjologii, niezależnie od jej przyczynku dla analiz dokonywanych z punktu widzenia ekonomii. Tradycyjna ekonomia może wnieść ważny i inspirujący wkład do dyskusji nad tym zagadnieniem dzięki teorii kosztów transakcyjnych.

Factors influencing trusting in barter deals in the light of the theory of transaction costs

The trust is an essential element of long-lasting exchange relations. Its being is bound with the row of conditioning of both factors resulting from the property of subjects and objects of the exchange, and the environment in which transactions are being redeemed. This problem will more and more often approach sociology, apart from the contribution to it being analysed from a point of view of economics. Institutional economics can carry to this subject the important and inspiring contribution to discussion, in the theory of transaction costs.

Факторы влияющие на доверие в обменных сделках в свете теории транзакционных издержек

Доверие – это необходимый элемент продолжительных торговых связей. Оно обуславливается рядом факторов, выплывающих как из наличия предназна-

ченных для обмена субъектов и предметов, так и обстоятельств, в которых заключаются сделки. Эта проблема все чаще будет касаться также социологии, независимо от ее использования в анализах проводимых с точки зрения экономики. Благодаря теории транзакционных издержек традиционная экономика может иметь важный вклад в дискуссии над этой проблемой.

Andrzej Urban

Metody rozwiązywania problemów kryminalnych

Autor w artykule omawia metody rozwiązywania problemów kryminalnych, których istotą jest tzw. *community policing*, czyli wykorzystanie środków społecznych do zmiany warunków stanowiących podłoże działań przestępczych. Autor przybliży główne cechy konstytutywne nierozzerwalnie związane z *community policing* oraz różne metody jej zastosowania na świecie, m.in. CAPS, SARA, CAPRA i PROCTOR. Warto podkreślić, że opisane rozwiązania są proste i ich skuteczność została potwierdzona w wielu krajach.

Methods of solving criminal problems

In the article, the author presents methods of solving criminal problems based on the *community policing*, which means using social means to change the conditions leading to the criminal activity. The author presents the core features of the community policing as well as various methods of implementing this method worldwide, such as CAPS, SARA, CAPRA and PROCTOR. It is worth to mention that the solutions described are simple and their effectiveness has been proven in numerous countries.

Методы решения криминальных проблем

В статье обсуждаются методы решения криминальных проблем с помощью т.н. *community policing*, т.е. использование общественных средств с целью изменения среды являющейся почвой криминальных действий. Автор рассматривает главные конститутивные качества, неразрывно связанные с *community policing* и разные методы его применения в мире, напр., CAPS, SARA, CAPRA и PROCTOR. Стоит подчеркнуть, что описанные решения являются простыми и их эффективность была подтверждена во многих государствах.

Piotr Kosmaty

E-podsluch. Zarys problematyki

Artykuł porusza problematykę stosowania przez służby państwowe tzw. podsłuchu komputerowego. We współczesnym świecie w zasadzie brak jest dziedziny życia, która funkcjonowałaby bez wykorzystywania komputerów. Powoduje to także, że sieć wykorzystywana jest przez przestępców, a nawet terrorystów. To właśnie za pomocą sieci przestępcy przekazują sobie nawzajem szereg bardzo istotnych informacji. Państwo z pomocą swoich służb musi na takie zjawiska reagować. Istniejące w polskim systemie prawnym instytucje pozwalają na przechwytywanie transmisji teleinformatycznych i zapoznawanie się z ich treścią. W niniejszej pracy poddano analizie zarówno kwestie techniczne, jak i regulacje prawne umożliwiające prowadzenie podsłuchu komputerowego. Policja i inne służby na gruncie polskiego prawa mogą przechwytywać transmisje teleinformatyczne w ramach czynności operacyjno-rozpoznawczych, jak i procesowych.

Wart podkreślenia jest fakt, że teledowody zgromadzone podczas podsłuchu operacyjnego stanowią pełnowartościowy dowód, który można wykorzystać podczas procesu sądowego.

W artykule starano się również pokazać, jak trudna jest walka z przestępcami i terrorystami wykorzystującymi w swojej działalności zasady tzw. steganografii. Wykorzystywanie tej metody może w praktyce spowodować, iż podsłuch będzie bezskuteczny. Należy także pamiętać, że podsłuch komputerowy musi być prowadzony z zachowaniem standardów demokratycznego państwa prawa, jako jeden z najdrastyczniejszych instrumentów ingerujących w prawa człowieka.

Webtapping. An outline of the problem

The article outlines the problem of using the so-called webtapping by government agencies. In the modern world, there is in fact no sphere of life which would function without the use of computers, This fact makes the Internet attractive for criminals and even terrorists. Using Internet, the criminals share essential information. The country should respond to such action, using government services. Institutions existing in the Polish legal system allow to trace and study telephone and Internet transmissions. This paper is an analysis of both technical issues and legal regulations which enable webtapping. The police and other services, on the grounds of the Polish law, can trace and monitor telephone and Internet transmissions within operational and legal proceedings.

It is worth noting that evidence obtained by webtapping is a completely valid evidence to be used during the legal proceedings.

The article is also an attempt to present the difficulty of fighting against criminals and terrorist, who use in their actions the rules of the so-called steganography. Using this method can in practice make any tapping unsuccessful. We should also remember that webtapping should be used only according to the standards of a democratic country, as it is one of the most radical tools encroaching human rights.

Электронное подслушивание. Очерк проблематики

В статье затронуто проблематику применения государственными службами т.н. сетевого подслушивания. В современном мире, в принципе, не существует сфер жизни, которые могут функционировать без использования компьютеров. Поэтому сеть используют также преступники и даже террористы. Именно с помощью сети преступники передают друг другу необходимую информацию. Государство с помощью своих служб вынуждено реагировать на такие явления. Существующие в польской юридической системе учреждения имеют право на перехват телеинформационных данных и ознакомление с их содержанием. В настоящей статье проанализировано как технические вопросы, так и правовые нормы предоставляющие возможность сетевого подслушивания. Согласно польскому законодательству полиция и другие службы могут перехватывать телеинформационные данные в рамках оперативно-розыскной и процессуальной деятельности.

Стоит подчеркнуть факт, что электронные доказательства, собранные во время оперативного подслушивания, являются полноценными доказательствами, которые можно использовать во время судебного процесса.

В статье также обращено внимание на трудности борьбы с преступниками и террористами, которые используют в своей деятельности принципы т.н. стеганографии. Использование этого метода практически может свести на нет усилия связанные с подслушиванием. Необходимо помнить, что сетевое подслушивание, являющееся вторжением в основные права человека, необходимо проводить с соблюдением стандартов демократического правового государства.

Andrzej Pełtoński

Działania dyplomacji i wywiadu na rzecz sojuszy politycznych i wojskowych II Rzeczypospolitej (1918–1926)

Realizacja polityki zagranicznej i wojskowej w odniesieniu do zagadnień bezpieczeństwa II Rzeczypospolitej wymagała, poza oficjalnymi procedurami, umiejętnego nawiązywania kontaktów z przedstawicielami zaprzyjaźnionych państw, budowania zaufania w sferach rządowych, poszukiwania polityków wykazujących życzliwy stosunek do Polski, zacieśnienia z nimi współpracy, a następnie sugerowania potrzeby zawarcia dwustronnych porozumień i układów. Powodzenie tego rodzaju skomplikowanych zabiegów było uzależnione przede wszystkim od współdziałania dyplomacji i wywiadu wojskowego II Rzeczypospolitej oraz wielu innych uwarunkowań. Jednak decydujące znaczenie miał rzeczywisty stosunek kręgów politycznych po obu stronach do zbliżenia i lojalnej współpracy. Dobra znajomość całości problemu politycznej, wojskowej i ekonomicznej, zwłaszcza w zaprzyjaźnionych państwach, była podstawowym warunkiem umożliwiającym spełnianie oczekiwań strony polskiej. Oddział II prowadził intensywne rozpoznanie sytuacji we wszystkich państwach, kierując się jedynie nieco innymi niż dyplomaci motywami. Decydujący udział w dostarczaniu tajnych i czasami specyficznych informacji ze wszystkich

dziedzin miały placówki wywiadowcze, otrzymujące dyspozycje bezpośrednio z Oddziału II.

The efforts of diplomacy and secret services towards creating political and military alliances for the Second Polish Republic (1918–1926)

Realising the external and military policy in relation to the issue of security of the Second Polish Republic required from diplomats – besides the official procedures – an ability to establish relations with the representatives of allied countries, to build trustful relations in governmental circles, to search for politicians expressing their sympathy for Poland and come into closer relations with them, and afterwards to suggest the need to come into mutual agreements and treaties. The success of such complicated endeavours depended mostly on the cooperation between the diplomats and military secret service of the Second Republic, as well as on many other factors. However, the most important was the real attitude of the political circles of both countries towards the closer relations and loyal partnership. A good knowledge of the entirety of political, military and economical issues, especially in allied countries, was a necessary condition which could allow to fulfil the expectations of Poland. Unit II conducted an extensive research of the situation in all countries, for only slightly different reasons than the diplomats. The main share in providing secret and sometimes quite peculiar information of all kind had the secret service posts, which were receiving their directives directly from Unit II.

Действия дипломатии и разведки направленные на создание политических и военных союзов Второй Речи Посполитой (1918–1926)

Ведение внешней и военной политики, касающейся вопросов безопасности Второй Речи Посполитой, требовало, кроме использования официальных процедур, также умелого поддержания контактов с представителями дружественных государств, создания атмосферы доверия в правительственных сферах, поисков политиков доброжелательно относящихся к Польше, установления с ними сотрудничества, а затем проведения переговоров о необходимости заключения двусторонних взаимовыгодных соглашений. Успех такого рода сложных операций, прежде всего, зависел от сотрудничества дипломатии и военной разведки Второй Речи Посполитой и многих других факторов. Однако решающее значение имело действительное отношение политических кругов обеих сторон к установлению лояльного сотрудничества. Хорошее осведомление о целостной картине политической, военной и экономической проблематике, особенно в дружественных государствах, было основным условием достижения поставленных задач. Второй отдел вёл интенсивное разведывание ситуации во всех государствах, руководствуясь немного другими мотивами, чем дипломатия. Большинство секретной, а иногда и специфической информации во всех сферах деятельности государства, предоставляли разведывательные представительства, которые получали задания непосредственно от Второго отдела.

Dominik Służałek

Nowogródzka Brygada Kawalerii w ramach Armii Modlin od 1 do 11 września 1939 roku

Celem artykułu jest przybliżenie sytuacji wojskowej i politycznej, w jakiej znalazła się Polska we wrześniu 1939 r. Omówiona została również sytuacja Polski w okresie przed wydarzeniami wrześniowymi. Opracowanie przedstawia zmagania Armii Modlin, a zwłaszcza wchodzącej w jej skład Nowogródzkiej Brygady Kawalerii, a także 20. i 8. Dywizji Piechoty i Mazowieckiej Brygady Kawalerii, począwszy od 1 września, poprzez walki z Niemcami 4–7 września w rejonie Płocka, do czasu przemarszu w rejon Puszczy Kampinoskiej 10 września. Zaprezentowane zostały składy osobowe i uzbrojenie Nowogródzkiej Brygady i jej przeciwnika, czyli 217 Niemieckiej Dywizji Piechoty z 3 Armii, ukazujące przewagę militarną Niemców.

Nowogródzka Cavalry Brigade as a part of the Modlin Army from the 1st to 11th of September 1939

The aim of this article was to present the military and political situation faced by Poland in September 1939. The situation of Poland before these events was also described. The article presents the struggle of the Modlin Army, and especially of the Nowogródzka Cavalry Brigade, as well as the 20th and the 8th Infantry Division and the Mazowiecka Cavalry Brigade, in the period from 1st of September, through fights with the Germans on 4th to 7th of September in the Płock region, until the time of the move towards the Kampinos Forest on the 10th. The cadre and weaponry of the Nowogródzka Cavalry Brigade and of its adversary, 217th German Infantry Division of the Third Army, were also described, presenting the military advantage of the Germans.

Новоградская бригада кавалерии в составе Армии Модлин с 1 по 11 сентября 1939 года

В статье описано военную и политическую ситуацию, в какой находилась Польша до и после сентября 1939 г. Далее автор показал борьбу Армии Модлин, обращая особое внимание, на входящую в её состав Новоградскую бригаду кавалерии, а также 20-ю и 8-ю пехотные дивизии и Мазовецкую бригаду кавалерии, начиная с 1 сентября, бои с немцами 4–7 сентября в районе Плоцка и заканчивая переброской этих частей в район Кампиносской пуши 10 сентября. Дана характеристика личного состава и вооружения Новоградской бригады кавалерии и её противника, т.е. 217-й Немецкой дивизии пехоты 3-й Армии, показывая военное превосходство немцев.